

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31- 76-8842

Chișinău

11 noiembrie 2021

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.329/2021.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română - 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română - 6 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (6 file);
4. Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege (21 file).
5. Avizele recepționate în procesul avizării (14 file);

Secretar general adjunct
al Guvernului

Roman CAZAN

Ex: E.Grosu
Tel.022250274

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	347
"11"	11 2021
Ora	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr.329

din 10 noiembrie 2021

Chișinău

Pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Ministrul afacerilor interne

NATALIA GAVRILIȚA

Sergiu Litvinenco

Ana Revenco

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**
privind modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Codul electoral nr. 1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451-463, art. 768), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1 se completează cu următoarea noțiune:

„*resurse administrative* – resurse umane, financiare și materiale, de care dispun în egală măsură persoanele cu funcție de demnitate publică, persoanele cu funcție de răspundere și funcționarii publici, care derivă din controlul acestora asupra personalului, resurselor financiare și alocațiilor din bugetul public, din accesul la facilitățile publice sau din administrarea bunurilor mobile și imobile care fac parte din domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;”.

2. La articolul 52:

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Se interzice transportarea organizată a alegătorilor spre secția de votare în ziua votării, în scopul determinării acestora să își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor, precum și acțiunea de organizare în perioada electorală a transportării alegătorilor spre secția de votare.”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Candidații nu pot utiliza resursele administrative, inclusiv prin lansarea sau participarea la lansarea proiectelor de infrastructură sau a achizițiilor efectuate din bugetul public, utilizarea echipamentelor, mijloacelor și bunurilor publice în perioadele electorale. Autoritățile/instituțiile publice și cele asimilate acestora nu pot transmite/acorda concurenților electorali bunuri publice sau alte favoruri decât pe bază de contract, în condiții de egalitate pentru toți concurenții electorali.”.

3. La articolul 75 alineatul (2), litera c) se abrogă.

Articolul II. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 181:

articolul unic devine alineatul (1);

textul „se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 750 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240

de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.” se substituie cu textul „se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1050 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 4 ani”;

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Aceleași acțiuni săvârșite de concurenți electorali, grupuri de inițiativă, observatori naționali, reprezentanți ai concurenților electorali, persoane de încredere ale concurenților electorali sau funcționari electorali se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 la 5 ani.”.

2. La articolul 181¹:

sanctiunea alineatului (1) va avea următorul cuprins:

„se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1150 de unități convenționale sau cu închisoare de la un an la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Aceleași acțiuni săvârșite de concurenți electorali, grupuri de inițiativă, observatori naționali, reprezentanți ai concurenților electorali, persoane de încredere ale concurenților electorali sau funcționari electorali se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 13000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”.

3. La articolul 181²:

titlul va avea următorul cuprins:

„**Articolul 181².** Încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale”;

alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Falsificarea rapoartelor privind gestiunea financiară a grupurilor de inițiativă și a partidelor politice și/sau a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale în intenția de a substitui sau a ascunde identitatea donatorilor, volumul mijloacelor acumulate ori destinația sau volumul mijloacelor utilizate, inclusiv utilizarea unor fonduri nedeclarate, neconforme sau venite din străinătate, se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1150 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Utilizarea de resurse administrative, inclusiv favorizarea sau

consimțirea la utilizarea ilegală a resurselor administrative în perioadele electorale, dacă au fost cauzate daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 13000 la 15000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”;

sanțiunea alineatului (3) va avea următorul cuprins:

„se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1150 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 la 5 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de la 1 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”;

sanțiunea alineatului (4) va avea următorul cuprins:

„se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 13000 la 15000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”;

dispoziția alineatului (5), după cuvintele „partidului politic” se completează cu cuvintele „grupului de inițiativă”;

sanțiunea alineatului (5) va avea următorul cuprins:

„se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1850 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 9000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”.

4. Se completează cu articolul 181³ cu următorul cuprins:

„**Articolul 181³**. Finanțarea ilegală a partidelor politice, a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale

(1) Finanțarea partidelor politice, a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale din surse interzise de lege se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 1150 de unități convenționale sau cu închisoare de la un an la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite în proporții mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5

ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 13000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

5. La articolul 182:

în sancțiunea alineatului (1), textul „se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 750 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani” se substituie cu textul „se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1050 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani”;

în sancțiunea alineatului (2), textul „se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani” se substituie cu textul „se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1150 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani”.

Articolul III. – Articolul 270¹ alineatul (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, după cifrele „181¹,181²,” se completează cu cifrele „181³,”.

Articolul IV. Legea nr. 294/2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art. 119), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 31¹ alineatul (1), textul „sau să restituie sumele primite peste plafoanele stabilite” se exclude.

2. Articolul 31² se completează cu alineatul (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Alocațiile de la bugetul de stat utilizate contrar destinației vor fi restituite în bugetul de stat.

(4) În cazul încălcării repetate de utilizare contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice și a aplicării sancțiunilor contravenționale pentru această încălcare, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărâre privind lipsirea partidului respectiv de dreptul la alocațiile de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni până la un an.”.

Articolul V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 48 se abrogă.

2. La articolul 48¹:

la alineatul (1), după textul „Neprezentarea de către” se completează cu textul „grupurile de inițiativă a rapoartelor privind finanțarea grupului de

inițiativă și respectiv de către”;

sanctiunea alineatului (1) va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 90 la 150 de unități convenționale.”;

sanctiunea alineatului (2) va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 90 la 240 de unități convenționale.”;

sanctiunea alineatului (3) va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 240 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”;

sanctiunea alineatului (4) va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și cu privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de a desfășura anumite activități pe un termen de până la un an.”;

sanctiunea alineatului (5) va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 90 la 300 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de a desfășura anumite activități pe un termen de până la un an.”;

la alineatul (5), cuvintele „campaniile electorale” se substituie cu cuvintele „perioadele electorale”, iar textul „(bunuri publice)”, la orice formă gramaticală, se exclude.

3. Articolul 48² după textul „partidele politice” se completează cu textul „, grupurile de inițiativă”.

4. Articolul 52 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 52.** Agitația electorală interzisă

(1) Efectuarea agitației electorale în ziua alegerilor sau în ziua precedentă zilei alegerilor se sancționează cu amendă de la 40 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Efectuarea agitației electorale de către organizațiile necomerciale, sindicate, patronate, reprezentanții cultelor religioase sau a părților lor componente, desfășurate inclusiv în lăcașele de cult, se sancționează cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Utilizarea de către candidatul la alegeri a discursului de ură și/sau instigarea la discriminare în cadrul perioadei electorale și/sau în materialele de agitație electorală se sancționează cu amendă de la 150 la 250 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.

5. Se completează cu articolul 52¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 52¹** Transportarea organizată a alegătorilor

(1) Transportarea organizată a alegătorilor spre secția de votare în ziua votării, în scopul determinării acestora să își exercite drepturile electorale în

cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului, se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(2) Organizarea în perioada campaniei electorale a transportării alegătorilor, spre secția de votare, în ziua votării, se sancționează cu amendă de la 90 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.”

6. La articolul 400 alineatul (1), după cifrele „50, 52” se completează cu cifra „52¹”.

Articolul VI. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (corupția electorală și politică)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat în vederea realizării acțiunii „*Revizuirea legislației penale și contravenționale în vederea eficientizării mecanismelor de prevenire, investigare și sancționare pentru formele de corupție politică și electorală coruptie*” din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat la 13 octombrie 2021, prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021.

Alegerile libere constituie forma directă de exprimare a suveranității poporului. Tocmai în organizarea și desfășurarea alegerilor își găsește obiectivizarea voința alegătorilor și își găsesc realizarea drepturile constituționale de vot și de a fi ales. Din acest punct de vedere, prin intermediul drepturilor electoarele ale cetățeanului se valorifică nu doar interesul personal al titularului respectivelor drepturi, dar și interesul public de legitimare a autorităților alese ale administrației publice. Din aceste considerente, drepturile electorale ale cetățeanului trebuie protejate prin variate mijloace juridice, printre care și cele de drept contravențional și penal, iar atunci când instrumentele extrapenale devin ineficiente în asigurarea realizării dreptului de vot și a dreptului de a fi ales, intervine legea penală. Desigur, legea penală nu este mijlocul exclusiv și universal de protejare a relațiilor sociale ce apar și se dezvoltă în sfera organizării și desfășurării alegerilor. Legislația electorală și cea contravențională stabilesc un șir întreg de sancțiuni pentru încălcările în sfera electorală. În aceste condiții, răspunderea penală trebuie privită ca ultimă soluție de contracarare a faptelor de corupție politică și electorală, aplicabilă doar atunci când celelalte soluții par a fi lipsite de eficacitate.

Proiectul de lege are drept scop îmbunătățirea legislației electorale a Republicii Moldova pentru organizarea și desfășurarea corectă și liberă a procesului electoral, racordând astfel legislația electorală la obligațiile și standardele internaționale. Astfel, printre principalele recomandări ce derivă din opiniile Comisiei de la Veneția, reținem contracararea utilizării abuzive a resurselor administrative în campania electorală, transportării organizate a alegătorilor spre secțiile de votare, implicării organizațiilor necomerciale în campania electorală.

În acest context, proiectul de lege urmărește majorarea sancțiunilor pentru unele fapte ce periclitizează desfășurarea corectă și liberă a alegerilor precum: împiedicarea exercitării libere a dreptului electoral sau a activității organelor electorale (art. 181

Cod penal); coruperea alegătorilor (art. 181¹ Cod penal); finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale (art. 181² Cod penal); falsificarea rezultatelor votării (art. 182 Cod penal), încălcarea legislației privind gestionarea mijloacelor financiare ale partidelor politice și ale fondurilor electorale (art. 48¹ Cod contravențional), agitația electorală (art. 52 Cod contravențional). Prin urmare, raționamentul majorării sancțiunilor este impus de practica judiciară în materie, astfel, apreciem că organele de drept dau dovadă de prea multă indulgență atunci când ajung în situația de a pedepsi comiterea unor astfel de infracțiuni, or tolerarea comportamentelor legate de o serie precisă de aspecte privind procesul electoral este inacceptabilă.

O altă constatare pe care o putem face este că, inclusiv atunci când normele în discuție sunt prezente, în continuare asupra multor procese de vot planează suspiciune de fraudă. Astfel, multe sufragii sunt umbrite de acuzații de corupție, cumpărări de voturi, amenințări și presiuni exercitate asupra alegătorilor, violențe asupra acestora, vot multiplu, ori alte tipuri de fraudă electorală etc. Prin urmare, intervenția legiuitorului este iminentă pentru asigurarea unei protecții mai bune a valorilor sociale vizate mai sus, sporirea gradului de corectitudine a proceselor de vot, oglindirea mai fidelă a voinței corpului alegătorilor în componența organelor de conducere a statului, și, cel mai important, garantarea unui climat propice dezvoltării democratice a societății, coroborat cu întărirea statului de drept.

Subsecvent, proiectul de lege urmărește stabilirea unui cadru normativ eficient, funcțional și durabil, fapt care va genera o bună aplicare a legii pe segmentul corupției politice și respectarea acesteia de către subiecții de drept. Prin urmare, prin prisma modificărilor introduse se garantează posibilitatea efectivă de exercitare a dreptului la vot și a celui de a fi ales, precum și fundamentarea integrității, transparenței și echidistanței procedurilor electorale.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Astfel, *Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002* va suporta următoarele intervenții:

Sanctiunea de la articolele 181, 181¹, 181² alin. (1)-(5), 182 și anume limita pentru pedeapsa cu închisoarea, precum și limita pentru pedeapsa cu amendă urmează a fi majorată.

La articolul 181 se introduce alin. (2) prin care se reglementează forma agravantă a infracțiunii de împiedicare a exercitării libere a dreptului electoral sau a activității organelor electorale pentru subiecți speciali. Astfel, varianta agravată consemnată la alin. (2) art. 181, presupune că acțiunile specificate la alin. (1) sunt săvârșite de concurenți electorali, grupuri de inițiativă, observatori, reprezentanți ai concurenților electorali, persoanele de încredere ale concurenților electorali sau funcționari electorali. Prin urmare, comiterea infracțiunii de către persoanele menționate supra, urmează să constituie o circumstanță agravantă, luând în

considerare faptul că aceștia sunt subiecți activi în cadrul organizării și desfășurării alegerilor.

Reținem că articolul 181¹ urmează a fi dat într-o redacție nouă, dispoziția normei penale de la alin. (1) rămânând intactă, majorându-se doar sancțiunea atât pentru persoana fizică, cât și pentru persoana juridică. O altă intervenție efectuată la art. 181¹ este introducerea la alin. (1¹) a formei agravante pentru subiecți speciali din aceleași raționamente enunțate la art. 181.

În pofida acestor prevederi normative, legislația penală sau contravențională nu prevăd sancțiuni adecvate pentru a curma tranzacțiile de proveniență dubioasă care sunt din alte surse decât cele permise de lege. Deși art. 181² se numește „Finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale [...]”, constatăm că în cadrul acestei nu există componente infracționale care nemijlocit incriminează tranzacțiile financiare efectuate cu încălcarea legislației electorale. Prin urmare, se propune introducerea unei componente de infracțiuni în acest sens.

În altă ordine de idei, la art. 181² se urmărește majorarea sancțiunilor pentru infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(5), dar totodată se introduce și sancțiunea penală pentru persoanele juridice în vederea lichidării premiselor pentru absolvirea unei entități politice de răspundere penală. Subsecvent la alin. (2) „campaniile electorale” se substituie cu „perioadele electorale”, modificare prin prisma căreia se extinde timpul săvârșirii infracțiunii, ca semn secundar al laturii obiective. Or, utilizarea ilicită a resurselor administrative poate avea loc și în perioada colectării semnăturilor, când campania electorală încă nu a început.

Adițional, se propune completarea *Codului penal* cu art. 181³, prin care se introduce o componentă infracțională nouă – finanțarea ilegală a partidelor politice, a concurenților electorali, a grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale. Astfel, latura obiectivă a acestei infracțiuni va consta în finanțarea partidelor politice sau a campaniilor electorale din surse interzise de lege.

Precizăm că prin finanțare din surse interzise de lege se înțeleg acele tranzacții ce contravin prevederilor art. 41 din *Codului electoral al Republicii Moldova*, articolele 25 și 26 din *Legea nr. 294/2007 privind partidele politice*, precum și alte acte normative ce formează cadrul normativ electoral cu privire la condițiile și limitele finanțării concurenților electorali.

Necesitatea unei astfel de componente de infracțiuni pornește de la faptul că, în conformitate cu art. 41 alin. (1) din *Codul electoral*, pentru finanțarea activității partidelor politice, a grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale pot fi utilizate **doar resursele financiare provenite din activitatea de salariat, de întreprinzător, științifică sau din cea de creație**, desfășurată de către cetățenii Republicii Moldova atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și în afara acestuia. Adițional, conform art. 25 alin. (7) din *Legea nr. 294/2007 privind partidele politice*, prevede că încălcările prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și privind modul de utilizare de către partidele politice a mijloacelor financiare și a bunurilor materiale se **sancționează în conformitate cu legea.**

Totodată, proiectul de lege prevede și operarea modificărilor în *Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008*:

Se propune abrogarea art. 48, pentru a nu se dubla norma penală de la art. 181² alin. (1), în redacția propusă în prezentul proiect.

Adițional, se propune o redacție nouă a articolului 52, prin urmare alin. unic va deveni alin. (1), cu majorarea limitei amenzii. Se introduce alin. (2) prin care se urmărește sancționarea organizațiilor necomerciale, sindicate, patronate, reprezentanții cultelor religioase sau a părților lor componente, desfășurate inclusiv în lăcașele de cult. Această modificare are drept scop extinderea gamei de subiecți pasibili de răspundere contravențională pentru încălcarea regulilor campaniei electorale, astfel încât pentru această categorie de subiecți se prevede o pedeapsă mai dură. Alin. (3) va prevedea sancționarea utilizării discursului de ură și instigarea la discriminare în cadrul perioadei electorale sau în materialele de agitație electorală. În aceeași ordine de idei, reținem că materialele de agitație electorală (afișe, pliante, calendare, etc.), prin care s-a realizat incitarea la ură sau discriminare, constituie corpuri delictive în sensul art. 431 din Codul contravențional, astfel, până la soluționarea cauzei contravenționale, agentul constatator asigură păstrarea acestora.

Proiectul mai prevede introducerea unei componente noi de contravenție la articolul 52¹ care prevede:

„(1) Transportarea organizată a alegătorilor spre secția de votare, în ziua votării în scopul determinării acestora să își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului, se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(2) Organizarea în perioada campaniei electorale a transportării alegătorilor, spre secția de votare, în ziua votării, se sancționează cu amendă de la 90 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.”

Prin organizarea transportării se are în vedere acțiunea prin care făptuitorul depune eforturile necesare pentru ca alegătorii să poată fi transportați spre secția de votare în ziua votării. Totodată, ținem să precizăm că organizarea transportării alegătorilor se poate realiza pe toată perioada electorală, în sensul noțiunii prevăzute la art. 1 din *Codul electoral al Republicii Moldova nr. 1381/1997*. Referitor la transportarea organizată a alegătorilor, conchidem că aceasta reprezintă deplasarea în mod organizat a alegătorilor la secția de votare, în ziua votării, pentru ca aceștia să voteze pentru candidatul „necesar”.

La articolul 400 alineatul (1) după cifrele „50, 52” se completează cu cifrele

„52¹”.

Prin urmare, modificările la Codul contravențional vin să servească obiectivului de a preveni și sancționa influențarea într-un fel sau altul a rezultatului votului, ori îmbunătățirea situației unui competitor în lupta electorală, inclusiv prin discursul de ură sau instigarea la discriminare.

Codul electoral al Republicii Moldova nr. 1381/1997 va suporta modificări, conținând astfel reglementări privind definirea resurselor administrative, definiție concordată cu liniile directoare privind prevenirea și combaterea utilizării abuzive a resurselor administrative în cursul proceselor electorale, elaborate de Comisia de la Veneția.

La art. 52 alin. (7) se interzice candidaților electorali să utilizeze resursele administrative cum ar fi echipamente, mijloace și bunuri publice în campania electorală. Totodată, prin intermediul acestei intervenții, pe perioada campaniei electorale, candidații nu vor avea dreptul să lanseze sau să participe la lansarea proiectelor de infrastructură sau a achizițiilor efectuate din bugetul public.

Aceste modificări vin să limiteze și prin urmare să sancționeze implicarea persoanelor cu funcție de demnitate publică, funcție de răspundere și funcționarilor publici în campania electorală în timpul programului de lucru și asumarea meritelor pentru lucrări sau servicii executate, respectiv, prestate din banii publici.

Legea nr. 294/2007 privind partidele politice se va completa cu o prevedere prin care în cazul încălcării repetate de utilizare contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice și al aplicării sancțiunilor contravenționale pentru această încălcare, Comisia Electorală Centrală adoptă o hotărâre privind lipsirea partidului respectiv de dreptul la alocațiile de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni până la un an. Necesitatea operării acestei modificări se impune pentru a responsabiliza partidele politice.

Prin modificarea articolului 270¹ alin. (1) din *Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003* se atribuie Procuraturii Anticorupție competența de exercitare a urmăririi penale în cazul infracțiunii de finanțare ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale.

Art. V din prezentul proiect prevede intrarea în vigoare a legii la momentul publicării în Monitorul Oficial. Necesitatea adoptării acestui proiect de lege în termeni cât mai restrânși, derivă din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat la 13 octombrie 2021, prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021, care prevede revizuirea legislației penale și contravenționale în vederea eficientizării mecanismelor de prevenire, investigare și sancționare pentru formele de corupție politică și electorală, acțiune preconizată pentru finele anului 2021.

4. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu implică cheltuieli din bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Proiectul de lege nu va necesita modificarea altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

În scopul respectării rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative proiectul a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic de înregistrare 465/MJ/2021. Proiectul a fost supus avizării cu următoarele instituții: Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor, Comisia Electorală Centrală, Centrul Național Anticorupție, A.O. „ADEPT”, A.O. „Promo-LEX”.

Toate obiecțiile și propunerile au fost inserate în sinteza obiecțiilor aferentă proiectului fiind însoțite de argumentele de rigoare în vederea acceptării sau neacceptării propunerilor recepționate.

Ministerul Finanțelor a comunicat lipsă de obiecții și propuneri pe marginea proiectului nominalizat.

Întru respectarea dispozițiilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare – Legea nr. 100/2017), Cancelaria de Stat, prin scrisoarea nr. 18-23-345-8354 din 28 octombrie 2021 a remis spre expertizare concomitent cu consultările publice proiectul actului normativ.

Prin scrisoarea nr. 06/2-7304 din 3 noiembrie 2021, Centrul Național Anticorupție a comunicat despre faptul că nu a efectuat expertiza anticorupție, invocând prevederile art. 28 alin. (4) din Legea nr. 82/2017.

Nu pot fi reținute argumentele invocate de Centrul Național Anticorupție, întrucât dispozițiile Legii nr. 100/2017 în partea ce ține de elaborarea actelor normative este una specială în raport cu dispozițiile Legii nr. 82/2017, iar în conformitate cu art. 1 din Legea nr. 100/2017, se stabilesc categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ.

Mai mult, în conformitate cu art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

Prin urmare, Centrul Național Anticorupție urma să prezinte raportul de expertiză anticorupție în termenul stabilit de Cancelaria de Stat, fapt omis de acesta.

Ministru

Sergiu LITVINENCO